LATVIJAS VISPĀRĒJĀS VALDĪBAS BUDŽETA PLĀNA PROJEKTS 2022.GADAM

RĪGA, 2021

Saturs

Saīsinājumu apzīmējumi 4
Ievads....5
Makroekonomiskās attīstības scenārijs 6
Fiskālā stratēģija un strukturālās bilances mērķi....10
Vidēja termiņa budžeta politikas prioritāro attīstības virzienu īstenošana....17
Iedzīvotāju ienākumu nevienlīdzības mazināšana....17
Valsts cilvēkkapitāla palielināšana veselības aprūpes nozarē un investīcijas....18
Valsts cilvēkkapitāla palielināšana iekšlietu nozarē....18
Valsts cilvēkkapitāla palielināšana izglītības nozarē....19
Valsts inovatīvā potenciāla stiprināšana, palielinot zinātnes bāzes finansējumu un finansējumu fundamentālajiem un lietišķajiem pētījumiem....20
Pēcpandēmijas perioda ekonomiskās vides noturības veicināšana, atbalstot uzņēmumu atgūšanos un attīstību, stiprinot uzņēmumu kapitāla bāzi un investīciju piesaisti....20
Publisko investīciju apjoma palielināšana....21
Pielikums: Metodoloģiskie aspekti....41

Tabulas

Tabula 0.i). Ārējās vides pamata pieņēmumi 7
Tabula 1a: Izaugsme un ar to saistītie faktori....8
Tabula 1b: Patēriņa cenu izmaiņas 9
Tabula 1c: Darba tirgus attīstība....9
Tabula 1d: Sektoru bilances 9
Tabula 2.a: Vispārējās valdības budžeta mērķi sadalījumā pa apakšsektoriem 12
Tabula 2.b: Vispārējās valdības parāda attīstība 2020.–2021.gadā....13
Tabula 2.c: Netiešās saistības 13
Tabula 3: Vispārējās valdības izdevumu un ieņēmumu prognozes pie nemainīgas politikas sadalījumā pa galvenajām komponentēm 14
Tabula 4.a: Vispārējās valdības izdevumu un ieņēmumu mērķi sadalījumā pa galvenajām komponentēm....15
Tabula 4.b: Izdevumi, kas tiek izslēgti no izdevumu kritērija 15
Tabula 4.c Vispārējās valdības izdevumi funkciju sadalījumā....16
Tabula 4.c.i) Vispārējās valdības izdevumi izglītībai, veselības aprūpei un nodarbinātībai 16
Tabula 4.c.ii) Vispārējās valdības izdevumi funkciju sadalījumā 16
Tabula 5: Diskrecionāro pasākumu apraksts, kas iekļauti budžeta projektā 22
Tabula 5.a.i): Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vispārējās valdības budžetā 22
Tabula 5.a.ii) Diskrecionārie izdevumu pasākumi vispārējās valdības budžetā 23
Tabula 5.b.i): Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi centrālās valdības budžetā....27
Tabula 5.b.ii): Diskrecionārie izdevumi pasākumi centrālās valdības budžetā....28
Tabula 5.c.i): Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vietējās valdības budžetā 32
Tabula 5.c.ii): Diskrecionārie izdevumu pasākumi vietējās valdības budžetā 33
Tabula 6.a Valsts specifiskās rekomendācijas....34

Tabula A. Tautsaimniecības atbalsta pasākumi Covid-19 pārvarēšanai un to ietekme uz vispārējās valdības budžeta bilanci.....36
Tabula B. Garantijas Covid-19 atbalstam.....37
Tabula C. Eiropas Atveseļošanas un noturības mehānisma ietekme.....38
Tabula 7: Salīdzinājums ar Stabilitātes programmu 2021.–2024.gadam.....40

Saīsinājumu apzīmējumi

EK	Eiropas Komisija
EKS	Eiropas Kontu sistēma
ES	Eiropas Savienība
FDL	Fiskālās disciplīnas likums
FM	Finanšu ministrija
Ietvara likums	Vidēja termiņa budžeta ietvara likums
IIN	Iedzīvotāju ienākumu nodoklis
IKP	Iekšzemes kopprodukts
MK	Ministru kabinets
OECD	Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija
PVN	Pievienotās vērtības nodoklis
SIP	Stabilitātes un izaugsmes pakts
SOC	Sociālas apdrošināšanas iemaksas
UIN	Uzņēmuma ienākumu nodoklis
ANM	Atveseļošanās un noturības mehānisms

Ievads

Latvijas Republika iesniedz Vispārējās valdības budžeta plāna projektu 2022.gadam.

Vispārējās valdības budžeta plāna projekts 2022.gadam ir sagatavots bastoties uz š.g. jūnijā izstrādāto makroekonomiskās attīstības scenāriju, kas 2021.gadam paredz IKP pieaugumu 5,0% apmērā. Fiskālās attīstības scenārijs 2021.gadam ietver scenāriju pie nemainīgas politikas, kā arī mainīgas politikas scenāriju, kurā ietverti MK pieņemtie diskrecionārie ieņēmumu un izdevumu pasākumi. 2022.gada budžets ir sagatavots, prognozējot, ka vispārējās valdības budžeta nominālais deficīts 2022.gadā ir 4,8% no IKP.

Vispārējās valdības budžeta plāna projektu 2022.gadam š.g. 12.oktobrī ir apstiprinājis MK.

Makroekonomiskās attīstības scenārijs

Vidēja termiņa makroekonomiskās attīstības scenārijs 2021.-2024. gadam izstrādāts 2021. gada jūnijā, balstoties uz 2021. gada pirmā ceturkšņa IKP datiem, kā arī līdz šā gada jūnijam pieejamo īstermiņa makroekonomisko informāciju un valdības apstiprinātajiem atbalsta pasākumiem Covid-19 izraisītās krīzes seku mazināšanai tautsaimniecībā. Izstrādājot vidēja termiņa makroekonomiskās attīstības scenāriju, FM ir konsultējusies ar Starptautiskā valūtas fonda un EK ekspertiem. Makroekonomisko rādītāju prognozes ir saskaņotas ar Latvijas Banku un Ekonomikas ministriju, kā arī tās 2021. gada 14. jūnijā ir apstiprinājusi Fiskālās disciplīnas padome.

Atbilstoši scenārijam Latvijas IKP pieaugums 2021. gadā sasniegs 3,7% un 2022. gadā – 5,0%, kas ir attiecīgi par 0,7 procentpunktiem un 0,5 procentpunktiem straujāk nekā prognozēts šā gada februārī, sagatavojot Latvijas Stabilitātes programmu 2021.-2024. gadam. Savukārt 2023. un 2024. gadā IKP palielināsies attiecīgi par 3,5% un 3,4%, kas attiecīgi ir par 0,3 un 0,7 procentpunktiem vairāk nekā februāra prognozēs. Makroekonomisko prognožu uzlabošanās pamatā ir labāka ekonomikas reakcija uz pandēmijas izaicinājumiem.

Makroekonomiskās attīstības scenārijs balstās uz pieņēmumu, ka ekonomikas izaugsmi 2021. un 2022. gadā noteiks Covid-19 uzliesmojuma ierobežošana gan Latvijā, gan veiksmīga krīzes pārvarēšana pasaulē un galvenajās Latvijas ārējās tirdzniecības partnervalstīs, veicinot iekšējo un ārējo pieprasījumu. Līdzīgs pieņēmums ir pamatā arī visu starptautisko institūciju makroekonomikas prognozēm, balstoties uz Covid-19 izplatības dinamikas pēdējiem datiem prognožu veikšanas brīdī.

Atbilstoši scenārijam līdz šā gada rudenim būtu sasniegts pietiekams vakcinācijas līmenis, lai izvairītos no Covid-19 trešā viļņa, un tāpēc nav nepieciešams atjaunot ierobežojumus slimības izplatības mazināšanai. Papildus tam, ekonomiku stiprinās šogad paredzētie valsts atbalsta pasākumi un pieaugošais ES finanšu līdzekļu apjoms, t.sk. no Atveseļošanās un noturības fonda. Tomēr šie atbalsta pasākumi nespēs pilnībā atjaunot krīzes smagāk skartās nozares – transportā, izmitināšanā un ēdināšanā, mākslas, izklaides un atpūtas nozarē, profesionālo pakalpojumu nozarē izlaides apjomi līdz 2021. gada beigām vēl joprojām būtiski atpaliks no 2019. gada līmeņa.

Latvijas ekonomikas izaugsmes galvenais virzītājspēks šogad būs privātā patēriņa pieaugums, kas pēc ierobežojumu atcelšanas un patērētāju noskaņojuma uzlabošanās šī gada otrajā ceturksnī ir strauji atjaunojies. Tāpēc gadā kopumā tas varētu palielināties par 6,3%. Ņemot vērā zemo bāzi, 2022. gadā privātā patēriņa pieaugums varētu sasniegt 10,4%, tomēr privātais patēriņš būtu tikai par 5,5% lielāks nekā 2019. gadā. Investīciju (bruto pamatkapitāla veidošanas) apjoms šogad varētu palielināties par 4,1%, bet 2022. gadā sasniegt jau 8,5% kāpumu. Pieaugumu nodrošinās ES fondu un Atveseļošanās un noturības mehānisma finansējama pieejamība, kā arī Rail Baltica projekta realizācija.

Gada vidējā inflācija 2021. gadā prognozēta 2,0% un 2022. gadā 2,4% līmenī. Salīdzinājumā ar februāra prognozēm inflācijas prognoze 2021. gadam ir palielināta par 0,6 procentpunktiem un 2022. gadam – par 0,4 procentpunktiem. Straujāku patēriņa cenu pieaugumu noteiks gan izejvielu preču cenu, tostarp naftas un pārtikas izejvielu cenu kāpums pasaulē, gan arī ekonomiskās izaugsmes paātrināšanās Latvijā un pakalpojumu cenu pieaugums. Savukārt turpmākajos divos gados inflācija samazināsies līdz 2% līmenim.

Līdz ar straujāku ekonomikas izaugsmi bezdarba līmenis Latvijā 2021. gadā pazemināsies līdz 7,9%, kas ir par 0,4 procentpunktiem mazāk nekā tika prognozēts šī gada februārī, jo valdības atbalsta programma mazinās nodarbinātības samazinājumu Covid-19 ietekmētajās nozarēs. 2022. gadā, turpinoties straujai ekonomikas attīstībai un samazinoties darbspējas vecuma iedzīvotāju skaitam, bezdarba līmenis pazemināsies līdz 7,0%. Nodarbināto skaits nedaudz palielināsies 2022. gadā un līdz 2024. gadam stabilizējoties 900 tūkstošu līmenī.

Mēneša vidējās bruto darba samaksas pieaugums šogad prognozēts 8,0% apmērā, vidējai darba samaksai paaugstinoties līdz 1 234 *euro*. Nākamajā gadā algu pieaugums veidos 6,0%, vidējā termiņā pietuvojoties produktivitātes pieaugumam tautsaimniecībā, kas ir ap 3,2%.

Tabula 0.i). Ārējās vides pamata pieņēmumi

	2020	2021	2022
Īstermiņa procentu likme euro zonā (gada vidējā)	-0,4	-0,5	-0,5
Ilgtermiņa procentu likme euro zonā (gada vidējā)	-0,5	-0,3	-0,1
USD/EUR kurss (gada vidējais)	1,14	1,20	1,20
Nominālais efektīvais maiņas kurss ES	3,9	2,3	0,1
Pasaules IKP, izņemot ES, pieaugums salīdzināmās cenās (%)	-2,9	9,0	5,7
ES IKP pieaugums salīdzināmās cenās (%)	-6,1	4,2	4,4
Pasaules preču un pakalpojumu tirdzniecības apjomu izmaiņas ES eksporta tirgos, izslēdzot ES (%)	-3,2	3,4	4,1
Pasaules preču un pakalpojumu importa apjomu izmaiņas, izslēdzot ES (%)	-9,3	9,0	5,7
Naftas cena (Brent, USD par barelu)	43,4	63,9	61,6

Tabula 1a: Izaugsme un ar to saistītie faktori

	EKS kods	2020	2020	2021	2022
		Līmenis	Pieaugums %		
1. Reālais IKP (mljrd. *euro*)	B1*g	26,6	-3,6	3,7	5,0
no kā					
pieskaitāmi aprēķinātajai ietekmei no budžeta pasākumiem uz ekonomikas izaugsmi					
2. Potenciālais IKP		27,7	2,0	2,1	2,7
Devums					
Devums pot. IKP: darba spēks			0,0	0,0	0,0
Devums pot. IKP: kapitāls			0,9	1,0	1,2
Devums pot. IKP: faktoru produktivitāte			1,1	1,1	1,5
3. Nominālais IKP	B1*g	29,3	-3,6	6,9	8,5
Reālā IKP komponentes					
4. Privātais patēriņš	P.3	14,7	-10,0	6,3	10,4
5. Valdības patēriņš	P.3	5,1	2,6	3,5	1,6
6. Bruto pamatkapitāla veidošana	P.51	6,3	0,2	4,1	8,5
7. Izmaiņas krājumos	P.52 + P.53	1,7	–	–	–
8. Eksports	P.6	17,0	-2,7	6,5	5,8
9. Imports	P.7	18,2	-3,3	8,6	9,5
Devums reālā IKP pieaugumā					
10. Kopējais iekšzemes pieprasījums			-5,4	5,1	8,2
11. Izmaiņas krājumos	P.52 + P.53		1,3	0,3	-0,3
12. Preču un pakalpojumu tirdzniecības bilance	B.11		0,5	-1,8	-3,0

Tabula 1b: Patēriņa cenu izmaiņas

	EKS kods	2020	2020	2021	2022
		Līmenis	Pieaugums %		
1. IKP deflators			0,1	3,1	3,3
2. Privātā patēriņa deflators			0,8	2,0	2,4
3. Saskaņotā patēriņa cenu indekss			0,8	2,0	2,4
4. Valdības patēriņa deflators			-0,8	0,8	0,8
5. Investīciju deflators			1,4	4,0	5,0
6. Eksporta cenu deflators			-0,8	3,0	3,0
7. Importa cenu deflators			-3,5	1,5	3,0

Tabula 1c: Darba tirgus attīstība

	EKS kods	2020	2020	2021	2022
		Līmenis	Pieaugums %		
1. Nodarbinātība (cilvēki, tūkst.)		893,0	-1,9	-1,1	1,8
2. Nostrādātās stundas		1604,9	-1,2	0,0	0,0
3. Bezdarbs (%)			8,1	7,9	7,0
4. Produktivitāte uz nodarbināto			-1,8	4,9	3,1
5. Produktivitāte stundā			-1,8	4,9	3,1
6. Darbinieku atalgojums kopā (mljrd. *euro*)	D.1	15,3	1,5	6,2	6,9
7. Bruto alga (*euro*)		1143	6,2	8,0	6,0

Tabula 1d: Sektoru bilances

	EKS kods	2020	2021	2022
		% no IKP		
1. Neto aizdevumi/aizņēmumi attiecībā pret pārējām valstīm	B.9	4,7	3,9	2,9
no kā				
Preču un pakalpojumu bilance		1,2	0,9	-1,2
Primāro ienākumu un transfēru bilance		1,7	1,4	1,7
Kapitāla konts		1,8	1,7	2,4
2. Neto aizdevumi/aizņēmumi privātajā sektorā	B.9	9,2	13,3	7,6
3. Neto aizdevumi/aizņēmumi valdības sektorā	EDP B.9	-4,5	-9,3	-4,8
4. Statistiskā novirze		0,0	0,0	0,0

Fiskālā stratēģija un strukturālās bilances mērķi

Šis budžeta plāns tiek sagatavots laikā, kad Latvijas ekonomiku un publiskās finanses turpina skart Covid-19 pandēmija, kas ir izraisījusi būtiskas izmaiņas līdz šim īstenotajā uz ekonomiskajā ciklā sabalansēta budžeta veidošanu balstītajā fiskālajā politikā.

2020.gadā ES tika aktivizēta SIP vispārējā izņēmuma klauzula, kas ES dalībvalstīm ļauj palielināt vispārējās valdības budžeta deficītu 2020.gadā tik, cik ir nepieciešams Covid-19 pandēmijas izsauktā ekonomikas kaitējuma mazināšanai. Līdz ar to ES fiskālās politikas regulējums 2020.gadā ļauj atkāpties no iepriekš noteiktajiem deficīta mērķiem. FDL 12.pants paredz līdzīgu iespēju atkāpties no 0,5% strukturālā deficīta ievērošanas nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. ES vispārējās izņēmuma klauzulas aktivizēšana bija pamats tam, lai aktivizētu FDL 12.pantā noteikto atkāpes nosacījumu. Izstrādājot likumprojektu ""Par valsts budžetu 2022. gadam", Covid-19 infekcijas izplatības seku pārvarēšanas likumā ir noteiktas plašākas iespējas atkāpties no FDL skaitliskajiem fiskālajiem nosacījumiem.

Attiecībā uz valsts sniegto finansiālo atbalstu Covid-19 krīzes seku mazināšanai, jāatzīmē, ka valstī šie atbalsta mehānismi tiek izstrādāti un finansēti ārpus attiecīgā gada valsts budžeta noteiktajiem rādītājiem, operatīvi reaģējot uz nepieciešamajām intervencēm. Tas notiek, pārdalot resursus atbalsta mehānismiem no valsts budžeta programmas "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem", kurus, savukārt, var palielināt ar apropriācijas palielinājumu virs tā līmeņa, kas noteikts valsts budžeta likumā. Līdz ar to valsts atbalsta mehānismi tiek izstrādāti un īstenoti visā periodā no iepriekšējā valsts budžeta likuma sagatavošanas.

Latvijas fiskālās politikas vispārējais mērķis gan 2022. gadā, gan arī turpmāk saglabājas tāds pats, kā iepriekš un tas ir: "ilgtspējīgi kāpināt iedzīvotāju dzīves kvalitāti". Latvijas fiskālās politikas vispārējais mērķis tiek īstenots (operacionalizēts) ar šādiem fiskālās politikas specifiskajiem mērķiem, jeb vidēja termiņa budžeta politikas prioritārajiem attīstības virzieniem:

1) ienākumu nevienlīdzības mazināšana, palielinot diferencēto neapliekamo ienākumu minimumu un īstenojot ģimenes valsts pabalsta reformu;
2) cilvēkkapitāla kapacitātes saglabāšana un stiprināšana publiskajā sektorā, palielinot finansējumu ārstniecības personu, amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm, pedagogu, kultūras nozares un sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju darbinieku atalgojumu;
3) veselības aprūpes pakalpojumu uzlabošana onkoloģijas jomā, palielinot finansējumu kompensējamiem medikamentiem un nodrošinot nepieciešamā aprīkojuma iegādi;
4) valsts inovatīvā potenciāla stiprināšana, palielinot zinātnes bāzes finansējumu un finansējumu fundamentālajiem un lietišķajiem pētījumiem;
5) pēcpandēmijas perioda ekonomiskās vides noturības veicināšana, atbalstot uzņēmumu atgūšanos un attīstību, stiprinot uzņēmumu kapitāla bāzi un investīciju piesaisti;
6) publisko investīciju projektu portfeļa palielināšana un finansēšana pašvaldību investīciju projektiem, valsts reģionālo autoceļu pārbūvē un atjaunošanā, lauksaimniecības, meža un zivsaimniecības nozaru infrastruktūras pilnveidošanā, ugunsdzēsības un glābšanas transportlīdzekļu iegādei un investīcijām valsts militārās un aizsardzības industrijas attīstībā.

Latvijas vidēja termiņa budžeta politikas prioritārie attīstības virzieni norāda galvenos izaicinājumus valstī, kuriem ir nepieciešams rast risinājumu un kuru risināšana ir iespējama, īstenojot konsekventu politiku vairāku gadu garumā. Vidēja termiņa budžeta politikas attīstības virzienos nav iekļauti jautājumi, kurus var uzskatīt par atrisinātiem. Tāpat vidēja termiņa budžeta prioritārie attīstības virzieni ne vienmēr ir tieši korelēti ar kādai nozarei no fiskālās telpas piešķirtā finansējuma apjomu, piemēram, tad, ja papildus finansējums ir piešķirts esošo politiku īstenošanai lielākā apjomā, bet nav saistīts ar politikas izmaiņu.

2022.gada budžeta izstrādes laikā MK pieņēma lēmumus par diskrecionārajiem ieņēmumu un izdevumu pasākumiem, lai nodrošinātu valdības izvirzīto prioritāšu finansēšanu.

Papildu resursi prioritāšu finansēšanai tika nodrošināti arī īstenojot valsts budžeta bāzes izdevumu pārskatīšanu.

Tabulā Nr.3 sniegtie fiskālie dati ir sagatavoti pie nemainīgas politikas scenārija, kas ietver Ietvara likumā 2021., 2022. un 2023.gadam iekļautos 2022.gada diskrecionāros ieņēmumu un izdevumu pasākumus, kā arī Covid – 19 atbalsta pasākumus ar fiskālo ietekmi 2022.gadā, kas tika pieņemti pēc Ietvara likuma 2021., 2022. un 2023. gadam sagatavošanas (līdz šā gada 10. augustam apstiprinātie tautsaimniecības atbalsta pasākumi), bet neietver tos Covid – 19 atbalsta pasākumus, kas tika pielemti šī budžeta izstrādes laikā.

Savukārt tabulās Nr.5 ir norādīti aktuālajā budžeta sagatavošanas ciklā MK pieņemtie diskrecionārie ieņēmumu un izdevumu pasākumi. Tie ietver gan lēmumus attiecībā uz valdības prioritātēm, gan arī atsevišķus lēmumus par atbalstu Covid-19 kontekstā. Vienlaikus, tabulās Nr.5 kā atsevišķa sadaļa ir iekļautas tādas korekcijas fiskālajā scenārijā, kuras ir bijis nepieciešams veikt saistībā ar MK pieņemtajiem diskrecionārajiem lēmumiem, lai pareizi atspoguļoti MK pieņemto lēmumu fiskālo ietekmi. Tādējādi vienuviet tiek nodrošināts uzskatāms izmaiņu atspoguļojumu starp nemainīgas un mainīgas politikas scenāriju 2022.gadā.

Šajā budžeta plānā tabulā A. uzskatāmības labad vienkopus ir ietverta arī aktualizētā informācija par Covid-19 atbalsta pasākumiem un to fiskālo ietekmi 2020. un 2021. gadā un prognozēto ietekmi uz 2022. gadu.

Ņemot vērā iepriekš minēto, 2022.gada budžets ir sagatavots:

1) turpinot nodrošināt finansējumu iepriekšējā Ietvara likumā un 2021.gada valsts budžeta likumā definētajām prioritātēm;
2) piešķirot finansējumu jaunā budžeta cikla vidēja termiņa budžeta prioritārajiem attīstības virzieniem;
3) prognozējot, ka vispārējās valdības nominālais deficīts 2022.gadā ir 4,8 % no IKP;
4) veicot valsts budžeta bāzes izdevumu pārskatīšanu un izstrādājot papildu diskrecionāros ieņēmumu un izdevumu pasākumus, lai nodrošinātu finansējumu MK definētajām prioritātēm;
5) turpinot īstenot nodokļu politiku, lai veicinātu turpmāku iedzīvotāju ienākumu nevienlīdzības mazināšanos.

Ņemot vērā SIP vispārējās izņēmuma klauzulas saglabāšanu 2022.gadā, šajā budžeta ciklā 2022.gadam strukturālās bilances mērķis joprojām tiek noteikts, balstoties uz nominālās bilances apmēru, ņemot vērā fiskālās prognozes pie nemainīgas politikas, MK pieņemtos lēmumus ar fiskālo ietekmi aktuālajā budžeta ciklā kā arī FM prognozes par ekonomikas ciklisko attīstību.

Vienlaikus šajā budžeta ciklā, valdības jaunas politikas realizēšanai pieejamā fiskālā telpa tiek kalibrēta ņemot vērā gan prognozēto vispārējās valdības parāda līmeni, gan arī ES fiskālajā rekomendācijā noteiktos principus attiecībā uz nacionāli finansēto primāro kārtējo izdevumu pieļaujamo pieaugumu, publisko investīciju saglabāšanu un ārkārtas Covid-19 atbalstu.

Attiecīgi Latvijas strukturālās bilances mērķis 2022.gadā ir -4,7% no IKP. Saskaņā ar 2022.gada budžeta likuma projektu, strukturālais deficīts tiek plānots -4,6% no IKP apmērā. Starpība 0,1% no IKP ir fiskālā nodrošinājuma rezerve un ir paredzēta, lai ņemtu vērā fiskālos riskus. Jāatzīmē, ka kopā ar 2022.gada budžeta likumprojektu ir sagatavots Ietvara likumprojekts 2022., 2023, un 2024.gadam, kas paredz vispārējās valdības budžeta strukturālā deficīta samazināšanu no 4,7% no IKP 2022. gadā uz 2,1% no IKP 2023.gadā un 1,4% no IKP 2024. gadā.

Vispārējās valdības budžeta deficīts saskaņā ar 2022.gada budžeta likuma projektu ir 4,8% no IKP.

Tabula 2.a: Vispārējās valdības budžeta mērķi sadalījumā pa apakšsektoriem

	EKS kods	2021	2022
		% IKP	
Neto aizdevumi (+) vai aizņēmumi (–) (B.9) pa apakšsektoriem			
1. Vispārējā valdība	S.13	-9,3	-4,8
2. Centrālā valdība	S.1311	-8,9	-4,3
3. Pavalstu valdība	S.1312		
4. Vietējā valdība	S.1313	-0,3	-0,5
5. Sociālās nodrošināšanas fondi	S.1314	-0,1	0,1
6. Procentu izdevumi	D.41	0,7	0,6
7. Primārā bilance		-8,7	-4,1
8. Vienreizēji un citi īslaicīgi pasākumi		0,0	0,0
9. Reālā IKP pieaugums (%) (=1. Tabulā 1.a)		3,7	5,0
10. Potenciālā IKP pieaugums (=2 Tabulā 1.a)		2,1	2,7
iemaksas:			
- darbaspēks		0,0	0,0
- kapitāls		1,0	1,2
- kopējais faktoru ražīgums		1,1	1,5
11. Starpība starp faktisko un potenciālo IKP (% no potenciālā IKP)		-2,6	-0,5
12. Budžeta bilances cikliskā komponente (% no IKP)		-1,0	-0,2
13. Cikliski koriģētā bilance (1 – 12) (% no IKP)		-8,4	-4,6
14. Cikliski koriģētā primārā bilance (13 + 6) (% no IKP)		-7,7	-3,9
15. Strukturālā bilance (13 – 8) (% no IKP)		-8,4	-4,6

Tabula 2.b: Vispārējās valdības parāda attīstība 2020.–2021.gadā

	EKS kods	2021	2022
	% no IKP		
1. Bruto parāds		48,8	51,7
2. Bruto parāda izmaiņas		5,3	2,9
Kopējā parāda izmaiņas ietekmējošie faktori			
3. Primārā bilance		-8,7	-4,1
4. Procentu maksājumi	EDP D.41	0,7	0,6
5. Krājumu izmaiņas, t.sk.		-4,0	-1,8
Valsts parāda netiešā procentu likme		1,7%	1,4%
Citi mainīgie			
6. Likvīdi finanšu aktīvi			
7. Neto finansiālais parāds (7=1-6)			
8. Parāda amortizācija		6,3	1,8
9. Ārvalstu valūtā denominētā parāda īpatsvars		0,0	0,0
10. Vidējā dzēšana		8,43 gadi	
Informācijai – aprēķinos izmantotie IKP dati:			
IKP faktiskajās cenās, milj. *euro*		31364,0	34021,8

Tabula 2.c: Netiešās saistības

% no IKP	2021	2022
Valsts un pašvaldību garantijas	2,1	2,1

Tabula 3: Vispārējās valdības izdevumu un ieņēmumu prognozes pie nemainīgas politikas sadalījumā pa galvenajām komponentēm

	EKS kods	2021	2022
		% IKP	
1. Kopējie ieņēmumi pie nemainīgas politikas	TR	38,5	38,9
t.sk.			
1.1. Ražošanas un importa nodokļi	D.2	14,4	14,0
1.2. Ienākuma un mantas kārtējie nodokļi	D.5	6,9	7,0
1.3. Kapitāla nodokļi	D.91	0,0	0,0
1.4. Sociālās iemaksas	D.61	10,1	9,9
1.5. Īpašuma ienākumi	D.4	0,7	0,5
1.6. Pārējie ieņēmumi		6,4	7,4
Nodokļu slogs (D.2+D.5+D.61+D.91-D.995)		31,6	31,2
2. Kopējie izdevumi pie nemainīgas politikas	TE	47,7	41,8
t.sk.			
2.1. Atlīdzība nodarbinātajiem	D.1	11,6	10,8
2.2. Starppatēriņš	P.2	6,6	6,1
2.3. Sociālie maksājumi	D.62; D.632	14,5	13,3
tai skaitā bezdarbnieku pabalsti		0,5	0,5
2.4. Procentu izdevumi	D.41	0,7	0,8
2.5. Subsīdijas	D.3	1,2	1,0
2.6. Bruto kopējā pamatkapitāla veidošana	P.51	5,5	5,9
2.7. Kapitālo izdevumu transferti	D.9	0,2	0,1
2.8. Pārējie izdevumi		7,4	3,9

Tabula 4.a: Vispārējās valdības izdevumu un ieņēmumu mērķi sadalījumā pa galvenajām komponentēm

	EKS Kods	2021	2022
		% IKP	% IKP
1. Ieņēmumu plāna kopsumma	TR	38,5	38,8
t.sk.			
1.1. Ražošanas un importa nodokļi	D.2	14,4	14,1
1.2. Ienākuma un mantas kārtējie nodokļi	D.5	6,9	6,7
1.3. Kapitāla nodokļi	D.91	0,0	0,0
1.4. Sociālās iemaksas	D.61	10,1	10,0
1.5. Īpašuma ienākumi	D.4	0,7	0,6
1.6. Pārējie ieņēmumi		6,4	7,4
Nodokļu slogs (D.2+D.5+D.61+D.91-D.995)		31,6	31,0
2. Izdevumu plāna kopsumma	TE	47,8	43,6
t.sk.			
2.1. Atlīdzība nodarbinātajiem	D.1	11,6	11,1
2.2. Starppatēriņš	P.2	6,6	6,3
2.3. Sociālie maksājumi	D.62 D.632	14,4	13,3
t.sk. bezdarbnieku pabalsti		0,5	0,5
2.4. Procentu izdevumi	D.41	0,7	0,6
2.5. Subsīdijas	D.3	1,2	0,9
2.6. Bruto kopējā pamatkapitāla veidošana	P.51	5,5	6,5
2.7. Kapitālo izdevumu transferti	D.9	0,4	0,1
2.8. Pārējie izdevumi		7,3	4,7

Tabula 4.b: Izdevumi, kas tiek izslēgti no izdevumu kritērija

	EKS Kods	2020	2020	2021	2022
		milj. *euro*	% no IKP		
1. Izdevumi ārvalstu finanšu palīdzības projektiem, kas atbilst saņemtajiem ārvalstu finanšu palīdzības ieņēmumiem		488,7	1,7	1,9	3,2
1.a no kuriem kapitālie izdevumi (bruto pamatkapitāla veidošana), kas atbilst saņemtajiem ārvalstu finanšu palīdzības ieņēmumiem		291,2	1,0	1,3	1,6
2. Cikliskie izdevumi bezdarbnieku pabalstiem		15,6	0,1	0,0	0,0
3. Diskrecionāri ieņēmumu pasākumi		-65,5	-0,2	0,5	0,3
4. Ieņēmumu palielinājums, kas apstiprināts ar likumu					

Tabula 4.c Vispārējās valdības izdevumi funkciju sadalījumā

Tabula 4.c.i) Vispārējās valdības izdevumi izglītībai, veselības aprūpei un nodarbinātībai

	2021		2022	
	% no IKP	vispārējās valdības izdevumi, %	% no IKP	vispārējās valdības izdevumi, %
Izglītība	5,8	12,1	5,5	12,7
Veselība	6,2	12,9	5,5	12,7
Nodarbinātība	0,1	0,2	0,1	0,3

Tabula 4.c.ii) Vispārējās valdības izdevumi funkciju sadalījumā

	COFOG kods	2020	2021
		% IKP	
1. Vispārējie sabiedriskie pakalpojumi	1	6,5	5,2
2. Aizsardzība	2	2,4	2,3
3. Sabiedriskā kārtība un drošība	3	2,4	2,3
4. Ekonomiskā darbība	4	7,0	6,6
5. Vides aizsardzība	5	0,5	0,3
6. Mājoklis un komunālā saimniecība	6	1,1	1,0
7. Veselība	7	6,2	5,5
8. Atpūta, kultūra un reliģija	8	1,7	1,4
9. Izglītība	9	5,8	5,5
10. Sociālā aizsardzība	10	14,4	13,5
11. Kopējie izdevumi	TE	47,8	43,6

Vidēja termiņa budžeta politikas prioritāro attīstības virzienu īstenošana

Iedzīvotāju ienākumu nevienlīdzības mazināšana

Ienākumu nevienlīdzības mazināšana ir viens no svarīgākajiem valsts uzdevumiem un tā ir bijusi prioritāte jau vairākos budžeta sagatavošanas ciklos. 2022.-2024. gada periodā tā ir kļuvusi vēl aktuālāka, jo Covid-19 krīze ienākumu nevienlīdzību ir vēl vairāk palielinājusi. Covid-19 ierobežojumi ir vairāk skārušas tās nozares (piem. ēdināšana, viesmīlība un tirdzniecība), kur ir liels īpatsvars ar darbiniekiem ar relatīvi zemu atalgojumu. Savukārt, tādas nozares (piem. informācijas tehnoloģiju uzņēmumi), kur ir liels īpatsvars ar darbiniekiem ar relatīvi augstu atalgojumu, ir piedzīvojušas izaugsmi.

Būtisks rādītājs, vērtējot vidējo dzīves kvalitāti, ir IKP apjoms uz vienu iedzīvotāju, kas Latvijai saskaņā ar *Eurostat* datiem ir sestais zemākais ES (IKP uz vienu iedzīvotāju pēc PPS (pirktspējas paritātes) 2020. gadā). Savukārt, *Džinī* koeficients, kas raksturo ieņēmumu nevienlīdzību, Latvijā ir viens no augstākajiem ES, pēc 2019. gada *Euro*stat datiem apsteidzot vienīgi Lietuvu un Bulgāriju.

2022.gadā tiek paredzēti būtiski iedzīvotāju ienākumu diferencētā neapliekamā minimuma palielinājumi no 300 (330) *euro* uz 500 *euro*, šai reformai paredzot 93,8 milj. *euro* 2022. gadā un 152,8 milj. *euro* turpmākajos gados.

Neapliekamā minimuma un pensionāru nepaliekamā minimuma izmaiņas 2022. gadā

Parametri	2021	2022	
		No 01.01.	No 01.07.
Diferencētais neapliekamais minimums, *euro mēnesī*	**300**	**350**	**500**
ienākums, līdz kuram neapliekamais minimums tiek piemērots pilnā apmērā, euro mēnesī	500	500	
ienākums, virs kura neapliekamais netiek piemērots, euro mēnesī	1 800	1 800	
Pensionāra neapliekamais minimums, *euro mēnesī*	**330**	**350**	**500**

Iedzīvotāju ienākumu nevienlīdzību samazina arī 2021. gadā īstenotā ģimenes valsts atbalsta reforma, kas stājas spēkā 2022. gada 1. janvārī. Viens no tās mērķiem ir mazināt ienākumu nevienlīdzības risku ģimenēm ar bērniem, panākot, lai bērna ienākšana ģimenē būtiski nemazinātu ienākumu līmeni uz vienu ģimenes locekli. Valdības deklarācija paredz pārskatīt ģimenes valsts pabalsta sistēmu, lai pabalsta apmērs būtu atkarīgs nevis no tā, kurš pēc kārtas bērns ir ģimenē, bet no faktiski audzināmo bērnu skaita, būtiski paaugstinot atbalsta intensitāti, sākot ar diviem bērniem ģimenē.

Reforma paredz šādu pabalstu apmēru:

- par 1 bērnu 25 *euro* mēnesī;
- par 2 bērniem 100 *euro* mēnesī (50 *euro* par katru bērnu);
- par 3 bērniem 225 *euro* mēnesī (75 *euro* par katru bērnu);

- par 4 un vairāk bērniem līdz 20 gadu vecumam 100 *euro* mēnesī par katru bērnu.

Šai reformai ir paredzēti 91,0 milj. *euro* 2022.gadā un 90,9 milj. *euro* turpmākajos gados. Šis finansējums ir iekļauts nemainīgas politikas scenārijā.

Valsts cilvēkkapitāla palielināšana veselības aprūpes nozarē un investīcijas

Nelabvēlīgo demogrāfijas tendenču kontekstā darbaspēka komponentes ieguldījums kopējā potenciālā iekšzemes kopprodukta pieaugumā būs tuvs nullei. Šādos apstākļos darbaspēka komponentes ieguldījumu var palielināt, mazinot laiku, ko darbspējīgā vecuma iedzīvotāji atrodas ārpus darba slimības dēļ. Sabiedrības veselības stiprināšana, nodrošinot kvalitatīvākus un pieejamākus veselības aprūpes pasākumus, tiešā veidā ietekmē potenciālā iekšzemes kopprodukta izaugsmi un līdz ar to ir viens no rādītājiem valsts cilvēkkapitālā. Jāatzīmē arī, ka kvalitatīvāka un pieejamāka veselības aprūpe tiešā veidā pozitīvi ietekmē fiskālās politikas vispārējo mērķi – iedzīvotāju dzīves kvalitāti. Līdz ar to publisko finanšu ieguldījumi veselības aprūpē gan tiešā veidā uzlabo iedzīvotāju dzīves kvalitāti, gan rada priekšnosacījumus ekonomikas izaugsmei, kas, savukārt, nodrošina uzlabotās dzīves kvalitātes ilgtspēju.

Veselības nozarē strādājošo atalgojuma palielināšana ir bijusi prioritāte iepriekšējos budžetos un Ietvara likumos un saglabājas kā prioritāte arī šajā budžeta plānā. Covid-19 pandēmija ir radījusi papildus fizisko un garīgo slodzi ārstniecības personālam, kā arī pieprasījumu pēc šīs profesijas cilvēkiem ārvalstīs. Lai mazinātu ārstniecības personāla aizplūšanas risku un nodrošinātu darba apstākļiem atbilstošu atalgojumu par vienas slodzes darbu, valstī tiek turpināta ārstniecības personāla atalgojuma palielināšana.

Viens no MK lēmumiem vidējā termiņā ietver 40,6 milj. *euro* piešķiršanu 2022. gadam un turpmāk ārstniecības personu darba samaksas pieauguma nodrošināšanai - medicīnas personālam 35 milj. *euro* un rezidentiem 5,6 milj. *euro*.

Šajā budžeta likumprojektā un Ietvara likumprojektā tiek turpinātas investīcijas tehniskajā aprīkojumā un nodrošināts finansējuma palielinājums valsts apmaksātajiem medikamentiem un finansējums veselības pakalpojumu pieejamības palielināšanai, tai skaitā finansējums reto slimību ārstēšanai, palielinot to iedzīvotāju tvērumu, kuriem valsts apmaksās vakcinēšanos pret gripu, paliatīvās aprūpes pakalpojumu uzlabošanai, bet jo īpaši pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošanai onkoloģijas slimībām.

MK ir lēmis par 30,0 milj. *euro* piešķiršanu 2022. gadam un turpmāk veselības aprūpes pakalpojumu onkoloģijas jomā uzlabošanai (kompensējamie medikamenti, aprīkojuma un iekārtu iegāde Bērnu klīniskā universitātes slimnīcā, Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīcā, Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīcā).

Valsts cilvēkkapitāla palielināšana iekšlietu nozarē

Iekšlietu sistēma 2021. gadā saskārās ar ārkārtas situāciju valsts pierobežā ar Baltkrieviju. Ārkārtas situācija izgaismoja nepilnības amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm atalgojuma sistēmā, kā arī aktualizēja jautājumu par iekšlietu sistēmas cilvēkresursu kapacitātes stiprināšanu, tai skaitā, izlīdzinot atšķirības, kas veidojās ar valsts aizsardzības resoru, kur finansējuma apjoms ir piesaistīts IKP. Līdz ar to šajā budžeta likumprojektā un Ietvara likumprojektā cilvēkresursu kapacitātes kāpināšanas prioritātē līdzās veselības un izglītības nozarei ir iekļauta arī iekšlietu nozare.

Pēdējo gadu tendences kā arī aktuālā situāciju valsts pierobežā ar Baltkrieviju liecina, ka noziegumi vērsti pret valsts robežas drošību ir labi organizēti. Būtiska ir Valsts robežsardzes

personāla robežkontroles mobilitāte un stiprināšana, ko varētu veicināt, nosakot speciālo piemaksu. Tāpat, būtiski ir pilnveidot atalgojuma sistēmu, lai par vienādu darbu dažādos iekšlietu sistēmas iestādēs atalgojuma līmenis neatšķirots.

Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likums no 2017. gada 1. janvāra nosaka, ka Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu amatpersonām ar speciālajām dienesta pakāpēm, kurām noteikts pienākums veikt izmeklēšanu īpaši sarežģīta rakstura noziegumu lietās, maksimālo mēnešalgu nosaka atbilstoši rajona prokurora mēnešalgai, tomēr praksē joprojām izmeklētāju mēnešalgas būtiski atpaliek no noteiktā līmeņa. Tādējādi ar mērķi uzlabot izmeklēšanas efektivitāti noziedzīgu nodarījumu ekonomikas un finanšu jomā, ir nepieciešams nodrošināt līdzvērtīgu atlīdzību Iekšlietu ministrijas iestāžu izmeklētājiem ar citās iestādēs nodarbinātiem izmeklētājiem, tajā skaitā, tuvinot augsti kvalificētu speciālistu mēnešalgas rajona prokurora mēnešalgai, kas veicinās speciālistu piesaisti un noturēšanu iekšlietu dienestā.

Ņemot vērā augstāk minēto problemātiku, viens no MK lēmumiem vidējā termiņā ietver 20,7 milj. *euro* piešķiršanu 2022. gadam un turpmāk amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm kapacitātes stiprināšanai (robežpiemaksa, izmeklētāju atlīdzība, mēnešalgu izlīdzināšana).

Valsts cilvēkkapitāla palielināšana izglītības nozarē

Ņemot vērā ierobežojumus darbaspēka apjomā, kopējo faktoru produktivitātes paaugstināšana Latvijas apstākļos ir galvenais faktors potenciālā iekšzemes kopprodukta izaugsmē. Latvijas iedzīvotāju zināšanas, prasmes un spēja būt inovatīviem un apstākļu izveide iespējai inovatīvās idejas īstenot dzīvē ir tie priekšnoteikumi, kas nepieciešami potenciālā iekšzemes kopprodukta izaugsmei. Izglītībai un zinātnei šeit ir galvenā nozīme.

Atbilstoši *Eurostat* COFOG vispārējās valdības sektora izdevumu klasifikācijas datiem finansējums izglītības jomā Latvijā (5,8% no IKP pēc 2019. gada datiem) ir piektais augstākais ES, pārsniedzot gan ES vidējo rādītāju (4,7% no IKP), gan arī apsteidzot Lietuvu (4,6% no IKP), bet vienlaikus atpaliekot no Igaunijas (6,0% no IKP). Tas norāda uz to, ka finansējums izglītībai Latvijā ir adekvātā līmenī, bet ir jārisina jautājumi saistībā ar skolu tīkla optimizāciju un skolēnu skaita uz vienu pedagogu attiecības palielināšanu. Jāatzīmē, ka būtiska skolēnu skaita uz vienu pedagogu palielināšana, kā arī nozīmīga progresa sasniegšana skolu tīkla reorganizācijā nav iespējama īsā laika periodā, neapdraudot izglītības kvalitāti. Tādējādi viens no risinājumiem ir ieguldīt izglītības sistēmā papildu līdzekļus, lai celtu pedagogu atalgojumu, kas arī ir bijis viens no MK lēmumiem iepriekšējā Ietvara likumā un ir prioritāte arī šajā Ietvara likumprojektā. Šogad atalgojuma palielināšana pedagogiem ir saistīta arī ar papildus darbu un emocionālo slodzi, ko radīja attālinātais mācību darbs un ko turpinās radīt Covid-19 drošības protokolu īstenošana izglītības iestādēs.

Attiecīgi viens no MK lēmumiem vidējā termiņā ietver 15,2 milj. *euro* piešķiršanu 2022. gadam un 45,6 milj. *euro* turpmāk ik gadu pedagogu darba samaksas pieauguma grafika īstenošanai.

Valsts inovatīvā potenciāla stiprināšana, palielinot zinātnes bāzes finansējumu un finansējumu fundamentālajiem un lietišķajiem pētījumiem

Ņemot vērā ierobežojumus darbaspēka apjomā, kopējo faktoru produktivitātes paaugstināšana Latvijas apstākļos ir galvenais faktors potenciālā iekšzemes kopprodukta izaugsmē. Latvijas iedzīvotāju zināšanas, prasmes un spēja būt inovatīviem un apstākļu izveide iespējai inovatīvās idejas īstenot dzīvē ir tie priekšnoteikumi, kas nepieciešami potenciālā iekšzemes kopprodukta izaugsmei.

Latvijā ieguldījumi pētniecībā un attīstībā 2019. gadā bija ceturtie zemākie ES. Latvijas kopējie izdevumi pētniecībā un attīstībā 2019. gadā bija 0,64% no IKP.

Pētniecības un attīstības kopējais finansējums pēdējos desmit gados (2011.-2019.) sasniedza vidēji 74 *euro* uz vienu iedzīvotāju, kas ir tikai 13% no ES vidējā rādītāja (582 *euro* uz vienu iedzīvotāju). Pēc šī rādītāja Latvija atpaliek no vairuma ES dalībvalstīm, kā arī no Baltijas kaimiņvalstīm Lietuvas un Igaunijas.

Privātā sektora finansējums ir neliels - aptuveni ¼ daļa no kopējiem ieguldījumiem pētniecībā un attīstībā (0,2% no IKP), kas ir ievērojami zemāks nekā vidēji ES (1,4% no IKP), kur uzņēmēji nodrošina vairāk nekā pusi no kopējā pētniecības un attīstības ieguldījumu finansējuma. Ilgtermiņa skatījumā uzņēmumu ieguldījumu pētniecībā un attīstībā līmenis nav pieaudzis.

Valsts inovatīvā potenciāla kāpināšana 2022.-2024. gadā ir nozīmīga ne tikai kā galvenais faktors potenciālā iekšzemes kopprodukta palielināšanā, bet arī jauno konkurētspējas izaicinājumu kontekstā – ekonomikas transformācijai uz oglekļa neitralitāti un ES aizsardzības spēju attīstībā.

Ekonomikas transformācija uz klimata neitralitāti būs šī gadsimta lielākā ekonomikas transformācija, kur tās valstis, kuras attīstīs tam nepieciešamās tehnoloģijas, iegūs būtiskas priekšrocības starptautiskajā konkurētspējā un jauno tehnoloģiju eksports var kalpot kā būtisks ekonomikas attīstības virzītājs.

ES aizsardzības spēju attīstība paver iespēju dalībvalstīm attīstīt aizsardzības spējām nepieciešamās tehnoloģijas. Aizsardzības industrija primāri ir ES lielāko dalībvalstu potenciāls, tomēr arī citas ES dalībvalstis var attīstīt nišas tehnoloģijas šai nozarei.

Ņemot vērā šos faktorus, 2022.-2024. gadu periodā kā atsevišķs budžeta prioritārais attīstības virziens ir valsts inovatīvā potenciāla attīstība, palielinot finansējumu zinātnei, gan arī veicot publiskās investīcijas militārās un aizsardzības industrijas projektiem. Budžetā ir piešķirti 10,5 milj. *euro* 2022. gadam un turpmāk zinātnes bāzes finansējuma palielināšanai un fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai.

Pēcpandēmijas perioda ekonomiskās vides noturības veicināšana, atbalstot uzņēmumu atgūšanos un attīstību, stiprinot uzņēmumu kapitāla bāzi un investīciju piesaisti

Pēcpandēmijas periodā ir būtiski nodrošināt dzīvotspējīgo uzņēmumu noturību. Šajā periodā noturības riski palielinās, jo valsts atbalsts zaudējumu mazināšanai no Covid-19 ierobežojumiem tiek samazināts atbilstoši ierobežojumu atcelšanai. Tomēr nav pamata uzskatīt, ka līdz ar ierobežojumu atcelšanu ekonomiskās vides dalībnieku un patērētāju uzvedība pilnībā atgriežas pirmskrīzes līmenī. Atsevišķo gadījumos tas notiek ar laika nobīdi, bet citos gadījumos uzvedības maiņa ir neatgriezeniska. Ierobežojumu radīto zaudējumu mazināšana ar valsts atbalsta instrumentiem nodrošināja uzņēmumu likviditāti, tomēr, tā kā zaudējumu

kompensēšana vairumā gadījumu nebija simtprocentīga, pandēmijas laikā pasliktinājās uzņēmumu finanšu rādītāji. Pastāv risks, ka līdz ar atbalsta instrumentu atcelšanu un uzvedības maiņu pieprasījuma pusē, uzņēmumu finanšu rādītāji turpinās pasliktināties, izsaucot ilgtermiņa negatīvas strukturālas izmaņas piedāvājuma pusē. Līdz ar to viena no pēcpandēmijas perioda budžeta prioritātēm ir dzīvotspējīgo uzņēmumu atbalsts, to koncentrējot un mainot akcentus no likviditātes atbalsta instrumentiem uz kapitāla atbalsta instrumentiem.

Attiecīgi šajā budžeta likumprojektā un Ietvara likumprojektā 2022. gadā ir piešķirti 41,0 milj. *euro* aizdevumiem uzņēmumu investīciju projektiem ar kapitāla atlaidi. Aizdevumu varēs saņemt liela apjoma projektiem - investīcijām jaunu ražotņu, iekārtu un tehnoloģisko procesu ieviešanai. Aizdevuma mērķis ir investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos ražošanas uzsākšanai, paplašināšanai un efektivizācijai. Ja projekts paredzēs vairākus nosacījumus, tai skaitā pietiekami lielu darba samaksu darbiniekiem, jaunas darba vietas, ieguldījumus pētniecībā un attīstībā vismaz noteiktā līmenī, līdz 30% no aizdevuma summas būs iespējams konvertēt uzņēmuma kapitālā.

Publisko investīciju apjoma palielināšana

Lai arī Latvijas publisko investīciju apjoms (bruto pamatkapitāla pieaugums) ES valstu grupā ir relatīvi augsts, līdz šim ir pastāvējuši šķēršļi veikt investīcijas noteiktos valsts mērogā būtiskos projektos. Šādas investīcijas ir apgrūtinātas, ja tās neatbilst ES fondu vai Atjaunošanas un noturības fonda prioritātēm. Alternatīva ir finansēt šos projektus no valsts budžeta. Šajā gadījumā finansējuma piešķiršana ir bijusi apgrūtināta, jo līdz šim pieejamā fiskālā telpa tika noteikta visām budžeta prioritātēm kopā. Tādos apstākļos investīciju projekti ir pakļauti lielākam riskam tikt noraidītiem, nekā tās budžeta prioritātes, kas tieši skar lielu iedzīvotāju daļu.

2022. gadā paliek spēkā SIP vispārējā izņēmuma klauzula. Saskaņā ar 2021. gada jūnija ES fiskālajām rekomendācijām, 2022. gadā ir jānodrošina nacionāli finansēto primāro izdevumu pieauguma kontrole. Attiecībā uz bruto pamatkapitāla pieauguma apjomu, rekomendācija aicina investīcijas saglabāt. Rekomendācijas konteksts ir saistīts ar risku, ka atceļot pandēmijas laikā ieviesos valsts atbalsta mehānismus, ekonomikas atveseļošanās var bremzēties. To novērst ir iespējams ar publisko investīciju apjoma kāpumu, kas noturētu ekonomikas izaugsmei nepieciešamo pieprasījuma apjomu. Šie apsvērumi, kā arī fiskālo noteikumu nepiemērošana 2022. gadā ļauj valstij īstenot nepieciešamos investīciju projektus, tos finansējot no finanšu tirgos piesaistītajiem resursiem.

Šajā budžeta likumprojektā šī iespēja tiek izmantota, 2022. gadā piešķirot 264,7 milj. *euro* investīciju projektu īstenošanai - pašvaldību investīciju projektiem, reģionālo autoceļu pārbūvei un atjaunošanai, lauksaimniecības, meža un zivsaimniecības nozaru infrastruktūras pilnveidošanā (tai skaitā ieguldījumiem meliorācijas sistēmās un investīcijas Zaļā kursa mērķu sasniegšanai), ugunsdzēsības un glābšanas transportlīdzekļu iegādei kā arī valsts militārās un aizsardzības industrijas investīcijām.

Tabula 5: Diskrecionāro pasākumu apraksts, kas iekļauti budžeta projektā

Tabula 5.a.i): Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vispārējās valdības budžetā

Pasākumu saraksts	Detalizēts apraksts*	Nodokļu veids	ESA kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu		
						2022	2023	2024
						% IKP		
Neapliekamā minimuma palielināšana	Diferencētā neapliekamā minimuma un pensionāru neapliekamā minimuma palielināšana no 2022. gada 1. janvāra, attiecīgi no 300 līdz 350 *euro* mēnesī un no 330 līdz 350 *euro* mēnesī., un abu neapliekamo minimumu palielināšana no 2022. gada 1. jūlija līdz 500 *euro* mēnesī	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	-0,31	-0,19	
		PVN	D.2			0,04	0,02	0,00
SOC maksimālā iemaksu objekta palielināšana	SOC maksimālā iemaksu objekta palielināšana no 62 800 līdz 78 100 *euro*	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	-0,02		
		SOC	D.61			0,03		
		SOC veselības finansēšanai	D.61			0,00		
PVN likmes samazināšana	PVN likmes samazināšana no 12% līdz 5% grāmatu piegādei un preses un citu masu informācijas līdzekļu izdevumu vai publikāciju piegādei fiziskā vai elektroniskā formātā	PVN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	-0,01		
Ieņēmumu palielināšana	Ieņēmumu palielināšana no akciju sabiedrības "Latvijas valsts meži" dividendēs izmaksājamās peļņas daļas par 2021. gadu	Nenodokļi	D.421	Naudas plūsmas	Daļēji pieņemts	0,08	-0,07	0,00
		UIN	D.5			0,02	-0,02	0,00
Atgriezeniskais efekts no algu palielināšanas	Atalgojuma palielināšana prioritārajām nozarēm	IIN	D.5	Naudas plūsmas	Daļēji pieņemts	0,05	0,01	0,00
		SOC	D.61			0,08	0,02	0,00
		SOC veselības finansēšanai	D.61			0,00	0,00	0,00
		PVN	D.2			0,01	0,00	0,00
Citi nodokļu pasākumi						**0,00**	**0,00**	**0,00**
Citi nenodokļu pasākumi						**0,01**	**0,00**	**0,00**
					Kopā:	**-0,04**	**-0,22**	**0,00**

Citas izmaiņas budžeta sagatavošanas procesā (% no IKP)	2022
Citas ieņēmumu puses tehniskas korekcijas	-0,02

Tabula 5.a.ii) Diskrecionārie izdevumu pasākumi vispārējās valdības budžetā

Pasākuma nosaukums	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	2022	2023	2024
				% no IKP		
Aizsardzības ministrija						
Latvijas militārās un aizsardzības industrijas, kas veido vietējo ražošanu t.sk. piesaistot zinātni un pētniecību, attīstības projekti	P.51	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,03	-0,03	0,00
Ekonomikas ministrija						
Inovāciju fonds (nozaru pētījumu programmas)	P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Finanšu ministrija						
Samazināts finansējums valsts parāda vadībai	D.41	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,12	0,11	0,00
Finansējums pievienotās vērtības priekšnodokļa atmaksai valsts budžetā par veiktajiem būvniecības darbiem ES Fondu īstenotajos projektos	D.21	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02	-0,01	0,00
Finansējums IeM infrastruktūras pasākumam	P.51	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	-0,01	0,00
Iekšlietu ministrija						
Ar Covid-19 krīzes pārvarēšanu un ekonomikas atlabšanu saistītu augstas gatavības projektu īstenošanai - VUGD depo būvniecībai	P.51	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,03	-0,03	0,00
Amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm kapacitātes stiprināšana (robežpiemaksa, izmeklētāju atlīdzība, mēnešalgu izlīdzināšana)" īstenošanu	D.1	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,06	0,00	0,00
Speciālo ugunsdzēsības un glābšanas transportlīdzekļu iegāde	P.51	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,04	-0,04	0,00
Valsts drošības dienesta darbības prioritāro jomu stiprināšana		naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Izglītības un zinātnes ministrija						
ar Covid-19 krīzes seku pārvarēšanu un ekonomikas atlabšanu saistītu augstas gatavības profesionālās izglītības iestāžu projektu īstenošanu	P.51	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02	-0,02	0,00
Pedagogu darba samaksas pieauguma grafika īstenošana	D.1	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,04	0,08	-0,01
Sociālo stipendiju nodrošināšana studējošajiem no daudzbērnu ģimenēm	D.6	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	0,01	0,01
Zinātnes bāzes finansējuma palielināšanai un fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšana		naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,03	0,00	0,00
Zemkopības ministrija						
Valsts atbalstam vaislas lauksaimniecības dzīvnieku ierakstīšanai ciltsgrāmatā, kā arī to ģenētiskās kvalitātes noteikšanai un produktivitātes datu izvērtēšanai	D.3	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,07	-0,07	0,00

Lauksaimniecībā izmantojamiem zinātnes pētījumiem un lauksaimniecības zinātnisko institūciju materiāli tehniskās bāzes pilnveidošanai		naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	-0,01	0,00
Mazo lauksaimniecības ražotāju ienākumu valsts atbalstam	D.3	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	-0,01	0,00
Zemkopības nozares darba samaksas pieaugums	D.1	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Zemkopības ministrijas nozaru infrastruktūras pilnveidošana un resora valsts funkciju izpildes tehniskā nodrošinājuma atjaunošana, tai skaitā ieguldījumi meliorācijas sistēmās un investīcijas Zaļā kursa mērķu sasniegšanai	P.51	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,15	-0,15	0,00
Satiksmes ministrija						
Valsts reģionālo autoceļu pārbūve un atjaunošana	P.51	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,17	-0,17	0,00
Finansējums dzelzceļa publiskai infrastruktūrai	P.41	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02	-0,01	0,00
Dotācija zaudējumu segšanai sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējiem	D.9	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,03	-0,02	0,00
Labklājības ministrija						
Izdevumu samazinājums bezdarbnieka pabalstiem saistībā ar pabalsta saņēmēju skaita vidēji mēnesī prognozēto samazināšanos	D.6	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,03	0,00	0,00
Atalgojuma paaugstināšana aprūpētājiem ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās	D.1	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,03	-0,01	-0,01
Valsts sociālo aprūpes centru infrastruktūras sakārtošana	P.51	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02	-0,02	0,00
Valsts apmaksāto darbnespējas dienu skaita palielināšana	D.6	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02	0,00	0,00
Tieslietu ministrija						
Jauna cietuma būvniecība Liepājā	P.51	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,11	0,11	0,10
Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija						
Augstas gatavības pašvaldību investīciju projektu finansējums Covid 19 krīzes pārvarēšanai	P.51	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,07	-0,07	0,00
Pašvaldību investīciju programma	P.51	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,09	-0,09	0,00
Kultūras ministrija						
Finansējuma palielinājums augstas gatavības infrastruktūras projektu īstenošanai	P.51	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,03	-0,03	0,00
Kultūras nozares darba samaksas pieaugums	D.1	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02	0,00	0,00
Vispārējo latviešu dziesmu un Deju svētku tradīcijai 150 gadu		naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	-0,01	0,00
Latvijas valsts simtgadē uzsākto iniciatīvu ilgtspēja - Latvijas skolas soma	D.6	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Veselības ministrija						
Ārstniecības personu darba samaksas pieauguma nodrošināšana	D.1	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,10	-0,01	0,00
Darba samaksas nodrošināšana rezidentiem, kuru rezidentūras studijas netiek apmaksātas no valsts budžeta līdzekļiem	D.1	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02	0,00	0,00
Veselības aprūpes pakalpojumu onkoloģijas jomā uzlabošana, tai skaitā aprīkojums BKUS, RAKUS, PSKUS	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,09	-0,01	0,00
Pasākumi, lai samazinātu ilglaicīgu negatīvo ietekmi uz sabiedrības psihisko veselību, ko rada COVID-19 pandēmija	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00

Līdzmaksājuma kompensācija personām ar 2.grupas invaliditāti (Veselības aprūpes finansēšanas likuma normas ar 01.01.2022)	D.6	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02	0,00	0,00
Paliatīvas aprūpes nodrošināšana	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Veselības pakalpojumu palielināšana (t.sk. retās slimības u.c.)	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02	0,00	0,00
Kapitālieguldījumi un investīcijas Veselības ministrijas padotības iestādēs un BKUS investīcijas	P.51	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	-0,01	0,00
Konceptuālā ziņojuma "Par māsas profesijas turpmāko attīstību" ieviešana	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Dotācija pašvaldībām						
PFI speciālās dotācijas korekcija	D.72	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,09	-0,14	-0,21
Gadskārtējā valsts budžeta izpildes procesā pārdalāmais finansējums						
Koriģēts finansējums budžeta resorā "74.Gadskārtējā valsts budžeta izpildes procesā pārdalāmais finansējums"		naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,21	-0,23	0,21
Precizēts finansējums Covid-19 vakcīnu iegādei	P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,08	-0,08	0,00
Finansējuma pārdale augstas gatavības projektu īstenošanai	P.51	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,25	0,25	0,00
Palielināts finansējums reformām, kas saistīta ar ievēlēto, apstiprināto un iecelto amatpersonu atlīdzību nodrošināšanu	D.1	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00	0,02	0,00
Demogrāfijas pasākumu nodrošināšanai	D.72	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	-0,01	0,00
Pārējie pasākumi kopā				**0,34**	**-0,10**	**0,01**
Kopā				**1,39**	**-0,80**	**0,08**
Politikas lēmumi par publiskajām investīcijām, kas budžetā paredzētas finansēšanas kategorijā, bet atbilstoši EKS metodoloģijai ir jāuzskaita kā budžeta izdevumi						
Pasākuma nosaukums	**EKS kods**	**Uzskaites princips**	**Pieņemšanas statuss**	**2022**	**2023**	**2024**
				% no IKP		
Izglītības un zinātnes ministrija						
Ar Covid-19 krīzes seku pārvarēšanu un ekonomikas atlabšanu saistītu augstas gatavības profesionālās izglītības iestāžu projektu īstenošana	P.51	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	-0,01	0,00
Ar Covid-19 krīzes seku pārvarēšanu un ekonomikas atlabšanu saistītu augstas gatavības projekta īstenošanu – Komandu sporta spēļu halles izveide Krišjāņa Barona ielā 99C, Rīgā	P.51	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,04	-0,04	0,00
Tieslietu ministrija						
Covid-19 krīzes seku pārvarēšanas un ekonomikas atlabšana augstas gatavības projekti – Vienotas tiesu ekspertīžu iestādes izveide	P.51	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	-0,01	0,00
Veselības ministrija						

Augstas gatavības projekta "VSIA "Bērnu klīniskā universitātes slimnīca" infrastruktūras uzlabošana, palielinot veco korpusu energoefektivitāti, un ventilāciju ierīkošana	P.51	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	-0,01	0,00
Augstas gatavības projekta "VSIA "Paula Stradiņa klīniskās universitātes slimnīca" vēsturisko korpusu atjaunošana un energoefektivitātes paaugstināšana un renovācija	P.51	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,00
Augstas gatavības projekta "VSIA "Nacionālais rehabilitācijas centrs "Vaivari"" jaunas ēkas būvniecība, lai sadalītu pacientu plūsmu, sniegtu kvalitatīvākus ambulatorās rehabilitācijas pakalpojumus epidemioloģiski drošākās telpās	P.51	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,00
SIA RAKUS, VSIA PSKUS, VSIA RPNC, prioritārā pasākuma "Zemes un nekustāmo īpašumu iegādes investīcijas RAKUS, RPNC un PSKUS " īstenošana	P.51	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	-0,01	0,00
Kapitālieguldījumi un investīcijas Veselības ministrijas padotības iestādēs un BKUS investīcijas	P.51	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,00
Veselības aprūpes pakalpojumu onkoloģijas jomā uzlabošana, tai skaitā aprīkojums BKUS, RAKUS, PSKUS	P.51	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,06	-0,06	0,00
Kopā				**0,15**	**-0,15**	**0,00**
Citas izmaiņas budžeta sagatavošanas procesā						
Pasākuma nosaukums	**EKS kods**	**Uzskaites princips**	**Pieņemšanas statuss**	**2022**	**2023**	**2024**
				% no IKP		
Izmaiņas pieklasificēto komersantu bilancē - Rīgas satiksme autobusu iepirkums	P.51	naudas plūsma		0,06	-0,06	0,00
Aizņēmuma limita palielināšana pašvaldībām (prognozētā ietekme uz budžeta bilanci)	P.51	naudas plūsma		0,18	-0,18	0,00
Kopā				**0,24**	**-0,24**	**0,00**

Tabula 5.b.i): Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi centrālās valdības budžetā

Pasākumu saraksts	Detalizēts apraksts*	Nodokļu veids	ESA kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu		
						2022	2023	2024
						% no IKP		
Neapliekamā minimuma palielināšana	Diferencētā neapliekamā minimuma un pensionāru neapliekamā minimuma palielināšana no 2022. gada 1. janvāra, attiecīgi no 300 līdz 350 *euro* mēnesī un no 330 līdz 350 *euro* mēnesī., un abu neapliekamo minimumu palielināšana no 2022. gada 1. jūlija līdz 500 *euro* mēnesī	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	-0,08	-0,05	
		PVN	D.2			0,04	0,02	0,00
SOC maksimālā iemaksu objekta palielināšana	SOC maksimālā iemaksu objekta palielināšana no 62 800 līdz 78 100 *euro*	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00		
		SOC	D.61			0,03		
		SOC veselības finansēšanai	D.61			0,00		
PVN likmes samazināšana	PVN likmes samazināšana no 12% līdz 5% grāmatu piegādei un preses un citu masu informācijas līdzekļu izdevumu vai publikāciju piegādei fiziskā vai elektroniskā formātā	PVN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	-0,01		
Ieņēmumu palielināšana	Ieņēmumu palielināšana no akciju sabiedrības "Latvijas valsts meži" dividendēs izmaksājamās peļņas daļas par 2021. gadu	Nenodokļi	D.421	Naudas plūsmas	Daļēji pieņemts	0,08	-0,07	0,00
		UIN	D.5			0,02	-0,02	0,00
Atgriezeniskais efekts no algu palielināšanas	Atalgojuma palielināšana prioritārajām nozarēm	IIN	D.5	Naudas plūsmas	Daļēji pieņemts	0,01	0,00	0,00
		SOC	D.61			0,08	0,02	0,00
		SOC veselības finansēšanai	D.61			0,00	0,00	0,00
		PVN	D.2			0,01	0,00	0,00
Citi nodokļu pasākumi						**0,00**	**0,00**	**0,00**
Citi nenodokļu pasākumi						**-0,01**	**0,00**	**0,00**
					Kopā:	**0,17**	**-0,09**	**0,00**

Tabula 5.b.ii): Diskrecionārie izdevumi pasākumi centrālās valdības budžetā

Pasākuma nosaukums	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	2022	2023	2024
				% no IKP		
Aizsardzības ministrija						
Latvijas militārās un aizsardzības industrijas, kas veido vietējo ražošanu t.sk. piesaistot zinātni un pētniecību, attīstības projekti	P.51	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,03	-0,03	0,00
Ekonomikas ministrija						
Inovāciju fonds (nozaru pētījumu programmas)	P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Finanšu ministrija						
Samazināts finansējums valsts parāda vadībai	D.41	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,12	0,11	0,00
Finansējums pievienotās vērtības priekšnodokļa atmaksai valsts budžetā par veiktajiem būvniecības darbiem ES Fondu īstenotajos projektos	D.21	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02	-0,01	0,00
Finansējums IeM infrastruktūras pasākumam	P.51	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	-0,01	0,00
Iekšlietu ministrija						
Ar Covid-19 krīzes pārvarēšanu un ekonomikas atlabšanu saistītu augstas gatavības projektu īstenošanai - VUGD depo būvniecībai	P.51	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,03	-0,03	0,00
Amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm kapacitātes stiprināšana (robežpiemaksa, izmeklētāju atlīdzība, mēnešalgu izlīdzināšana)" īstenošanu	D.1	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,06	0,00	0,00
Speciālo ugunsdzēsības un glābšanas transportlīdzekļu iegāde	P.51	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,04	-0,04	0,00
Valsts drošības dienesta darbības prioritāro jomu stiprināšana		naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Izglītības un zinātnes ministrija						
ar Covid-19 krīzes seku pārvarēšanu un ekonomikas atlabšanu saistītu augstas gatavības profesionālās izglītības iestāžu projektu īstenošanu	P.51	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02	-0,02	0,00
Pedagogu darba samaksas pieauguma grafika īstenošana	D.1	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,04	0,08	-0,01
Sociālo stipendiju nodrošināšana studējošajiem no daudzbērnu ģimenēm	D.6	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	0,01	0,01
Zinātnes bāzes finansējuma palielināšanai un fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšana		naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,03	0,00	0,00
Zemkopības ministrija						
Valsts atbalstam vaislas lauksaimniecības dzīvnieku ierakstīšanai ciltsgrāmatā, kā arī to ģenētiskās kvalitātes noteikšanai un produktivitātes datu izvērtēšanai	D.3	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,07	-0,07	0,00
Lauksaimniecībā izmantojamiem zinātnes pētījumiem un lauksaimniecības zinātnisko institūciju materiāli tehniskās bāzes pilnveidošanai		naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	-0,01	0,00
Mazo lauksaimniecības ražotāju ienākumu valsts atbalstam	D.3	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	-0,01	0,00

Zemkopības nozares darba samaksas pieaugums	D.1	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Zemkopības ministrijas nozaru infrastruktūras pilnveidošana un resora valsts funkciju izpildes tehniskā nodrošinājuma atjaunošana, tai skaitā ieguldījumi meliorācijas sistēmās un investīcijas Zaļā kursa mērķu sasniegšanai	P.51	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,15	-0,15	0,00
Satiksmes ministrija						
Valsts reģionālo autoceļu pārbūve un atjaunošana	P.51	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,17	-0,17	0,00
Finansējums dzelzceļa publiskai infrastruktūrai	P.41	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02	-0,01	0,00
Dotācija zaudējumu segšanai sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējiem	D.9	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,03	-0,02	0,00
Labklājības ministrija						
Izdevumu samazinājums bezdarbnieka pabalstiem saistībā ar pabalsta saņēmēju skaita vidēji mēnesī prognozēto samazināšanos	D.6	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,03	0,00	0,00
Atalgojuma paaugstināšana aprūpētājiem ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās	D.1	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,03	-0,01	-0,01
Valsts sociālo aprūpes centru infrastruktūras sakārtošana	P.51	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02	-0,02	0,00
Valsts apmaksāto darbnespējas dienu skaita palielināšana	D.6	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02	0,00	0,00
Tieslietu ministrija						
Jauna cietuma būvniecība Liepājā	P.51	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,11	0,11	0,10
Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija						
Augstas gatavības pašvaldību investīciju projektu finansējums Covid 19 krīzes pārvarēšanai	P.51	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,07	-0,07	0,00
Pašvaldību investīciju programma	P.51	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,09	-0,09	0,00
Kultūras ministrija						
Finansējuma palielinājums augstas gatavības infrastruktūras projektu īstenošanai	P.51	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,03	-0,03	0,00
Kultūras nozares darba samaksas pieaugums	D.1	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02	0,00	0,00
Vispārējo latviešu dziesmu un Deju svētku tradīcijai 150 gadu		naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	-0,01	0,00
Latvijas valsts simtgadē uzsākto iniciatīvu ilgtspēja - Latvijas skolas soma	D.6	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Veselības ministrija						
Ārstniecības personu darba samaksas pieauguma nodrošināšana	D.1	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,10	-0,01	0,00
Darba samaksas nodrošināšana rezidentiem, kuru rezidentūras studijas netiek apmaksātas no valsts budžeta līdzekļiem	D.1	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02	0,00	0,00
Veselības aprūpes pakalpojumu onkoloģijas jomā uzlabošana, tai skaitā aprīkojums BKUS, RAKUS, PSKUS	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,09	-0,01	0,00
Pasākumi, lai samazinātu ilglaicīgu negatīvo ietekmi uz sabiedrības psihisko veselību, ko rada COVID-19 pandēmija	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Līdzmaksājuma kompensācija personām ar 2.grupas invaliditāti (Veselības aprūpes finansēšanas likuma normas ar 01.01.2022)	D.6	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02	0,00	0,00

Paliatīvas aprūpes nodrošināšana	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Veselības pakalpojumu palielināšana (t.sk. retās slimības u.c.)	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,02	0,00	0,00
Kapitālieguldījumi un investīcijas Veselības ministrijas padotības iestādēs un BKUS investīcijas	P.51	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	-0,01	0,00
Konceptuālā ziņojuma "Par māsas profesijas turpmāko attīstību" ieviešana	D.7	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Dotācija pašvaldībām						
PFI speciālās dotācijas korekcija	D.72	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,09	-0,14	-0,21
Gadskārtējā valsts budžeta izpildes procesā pārdalāmais finansējums						
Koriģēts finansējums budžeta resorā "74.Gadskārtējā valsts budžeta izpildes procesā pārdalāmais finansējums"		naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,21	-0,23	0,21
Precizēts finansējums Covid-19 vakcīnu iegādei	P.2	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,08	-0,08	0,00
Finansējuma pārdale augstas gatavības projektu īstenošanai	P.51	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,25	0,25	0,00
Palielināts finansējums reformām, kas saistīta ar ievēlēto, apstiprināto un iecelto amatpersonu atlīdzību nodrošināšanu	D.1	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00	0,02	0,00
Demogrāfijas pasākumu nodrošināšanai	D.72	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	-0,01	0,00
Pārējie pasākumi kopā				**0,34**	**-0,10**	**0,01**
Kopā				**1,39**	**-0,80**	**0,08**
Politikas lēmumi par publiskajām investīcijām, kas budžetā paredzētas finansēšanas kategorijā, bet atbilstoši EKS metodoloģijai ir jāuzskaita kā budžeta izdevumi						
Pasākuma nosaukums	**EKS kods**	**Uzskaites princips**	**Pieņemšanas statuss**	**2022**	**2023**	**2024**
				% no IKP		
Izglītības un zinātnes ministrija						
Ar Covid-19 krīzes seku pārvarēšanu un ekonomikas atlabšanu saistītu augstas gatavības profesionālās izglītības iestāžu projektu īstenošana	P.51	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	-0,01	0,00
Ar Covid-19 krīzes seku pārvarēšanu un ekonomikas atlabšanu saistītu augstas gatavības projekta īstenošanu – Komandu sporta spēļu halles izveide Krišjāņa Barona ielā 99C, Rīgā	P.51	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,04	-0,04	0,00
Tieslietu ministrija						
Covid-19 krīzes seku pārvarēšanas un ekonomikas atlabšana augstas gatavības projekti – Vienotas tiesu ekspertīžu iestādes izveide	P.51	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	-0,01	0,00
Veselības ministrija						
Augstas gatavības projekta "VSIA "Bērnu klīniskā universitātes slimnīca" infrastruktūras uzlabošana, palielinot veco korpusu energoefektivitāti, un ventilāciju ierīkošana	P.51	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	-0,01	0,00

Augstas gatavības projekta "VSIA "Paula Stradiņa klīniskās universitātes slimnīca" vēsturisko korpusu atjaunošana un energoefektivitātes paaugstināšana un renovācija	P.51	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,00
Augstas gatavības projekta "VSIA "Nacionālais rehabilitācijas centrs "Vaivari"" jaunas ēkas būvniecība, lai sadalītu pacientu plūsmu, sniegtu kvalitatīvākus ambulatorās rehabilitācijas pakalpojumus epidemioloģiski drošākās telpās	P.51	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,00
SIA RAKUS, VSIA PSKUS, VSIA RPNC, prioritārā pasākuma "Zemes un nekustāmo īpašumu iegādes investīcijas RAKUS, RPNC un PSKUS " īstenošana	P.51	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,01	-0,01	0,00
Kapitālieguldījumi un investīcijas Veselības ministrijas padotības iestādēs un BKUS investīcijas	P.51	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,00	0,00	0,00
Veselības aprūpes pakalpojumu onkoloģijas jomā uzlabošana, tai skaitā aprīkojums BKUS, RAKUS, PSKUS	P.51	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,06	-0,06	0,00
Kopā				**0,15**	**-0,15**	**0,00**

Tabula 5.c.i): Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vietējās valdības budžetā

Pasākumu saraksts	Detalizēts apraksts	Nodokļu veids	ESA kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu		
						2022	2023	2024
						% IKP		
Neapliekamā minimuma palielināšana	Diferencētā neapliekamā minimuma un pensionāru neapliekamā minimuma palielināšana no 2022. gada 1. janvāra, attiecīgi no 300 līdz 350 *euro* mēnesī un no 330 līdz 350 *euro* mēnesī., un abu neapliekamo minimumu palielināšana no 2022.gada 1. jūlija līdz 500 *euro* mēnesī	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	-0,23	-0,14	
Darba devēja veselības pakalpojuma limita paaugstināšana	No maksātāja ienākumiem, par kuriem maksā algas nodokli, papildus darba devēja apmaksātajiem darba koplīgumā noteiktajiem darbinieka ēdināšanas izdevumiem izslēdz arī darba devēja apmaksātos darbinieka ārstniecības izdevumus, ja par abiem darba devēja apmaksāto darbinieka izdevumu veidiem kopā netiek pārsniegti 480 *euro* gadā (vidēji 40 *euro* mēnesī) un darba devējs izpilda likumā ietvertos nosacījumus	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00		
SOC maksimālā iemaksu objekta palielināšana	SOC maksimālā iemaksu objekta palielināšana no 62 800 līdz 78 100 *euro*	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	-0,01		
Atgriezeniskais efekts no algu palielināšanas	Atalgojuma palielināšana prioritārajām nozarēm	IIN	D.5	Naudas plūsmas	Daļēji pieņemts	0,04	0,01	0,00
Citi nodokļu pasākumi						**0,00**	**0,01**	**0,00**
Citi nenodokļu pasākumi						**0,00**	**0,00**	**0,00**
					Kopā:	**-0,21**	**-0,13**	**0,00**

Tabula 5.c.ii): Diskrecionārie izdevumu pasākumi vietējās valdības budžetā

Pasākuma nosaukums	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	2022	2023	2024
				% no IKP		
Kapitālo izdevumu palielinājums (valdības lēmums - finansējums augstas gatavības pašvaldību investīciju projektu īstenošana Covid-19 krīzes pārvarēšanai)	P.51	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,07	-0,07	0,00
Kapitālo izdevumu palielinājums (valdības lēmums - pašvaldību investīciju programma)	P.51	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,09	-0,09	0,00
Uzturēšanas izdevumu samazinājums (valdības lēmums - PFI speciālās dotācijas lejupvērsta korekcija)	D.72	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	-0,09	-0,14	-0,21
Kapitālo izdevumu palielinājums (valdības lēmums - aizņēmuma limita palielināšana pašvaldībām)	P.51	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,18	-0,18	0,00
Atlīdzības palielinājums (valdības lēmums - mērķdotācijas palielinājums (pedagogi, ārsti, sociālo centru darbinieki))	D.1	naudas plūsma	apstiprināts valdībā	0,08	0,04	-0,01
Kopā				**0,32**	**-0,43**	**-0,22**

Tabula 6.a Valsts specifiskās rekomendācijas

VSR Nr.	Pasākumi	Apraksts
1	2022. gadā saglabāt atbalstošu fiskālo nostāju, kas ietver stimulējošo iedarbību, kuru nodrošina Atveseļošanas un noturības mehānisms, un saglabāt valsts finansētās investīcijas. Kontrolēt valsts finansēto kārtējo izdevumu pieaugumu.	2022. gadā paliek spēkā SIP vispārējā izņēmuma klauzula. Saskaņā ar 2021. gada jūnija ES fiskālajām rekomendācijām, 2022. gadā ir jānodrošina nacionāli finansēto primāro izdevumu pieauguma kontrole. Attiecībā uz bruto pamatkapitāla pieauguma apjomu, rekomendācija aicina investīcijas saglabāt. Budžeta plāna fiskālās politikas scenārijs nodrošina, ka 2022.gadā nacionāli finansēto primāro kārtējo izdevumu pieaugums atbilst ES fiskālajā rekomendācijā noteiktajam, ka šis pieaugums nedrīkst pārsniegt desmit gadu vidējo potenciālā iekšzemes kopprodukta pieaugumu. Rekomendācijas konteksts attiecībā uz investīciju saglabāšanu ir saistīts ar risku, ka atceļot pandēmijas laikā ieviesos valsts atbalsta mehānismus, ekonomikas atveseļošanās var bremzēties. To novērst ir iespējams ar publisko investīciju apjoma kāpumu, kas noturētu ekonomikas izaugsmei nepieciešamo pieprasījuma apjomu. Šie apsvērumi, kā arī fiskālo noteikumu nepiemērošana 2022. gadā ļauj valstij īstenot nepieciešamos investīciju projektus, tos finansējot no finanšu tirgos piesaistītajiem resursiem. Attiecīgi šajā budžeta likumprojektā šī iespēja tiek izmantota 2022. gadā piešķirot 264,7 milj. euro investīciju projektu īstenošanai - pašvaldību investīciju projektiem, reģionālo autoceļu pārbūvei un atjaunošanai, lauksaimniecības, meža un zivsaimniecības nozaru infrastruktūras pilnveidošanā (tai skaitā ieguldījumiem meliorācijas sistēmās un investīcijas Zaļā kursa mērķu sasniegšanai), ugunsdzēsības un glābšanas transportlīdzekļu iegādei kā arī valsts militārās un aizsardzības industrijas investīcijām. Šajā budžeta plānā 2022. gadā tiek paredzēts uzsākt projektu īstenošanu Atveseļošanas un noturības plāna ietvaros paredzot kārtējos izdevumus 0,3% no IKP apmērā, bet kapitālos izdevumus 0,5% no IKP apmērā.
2	Kad ekonomiskie apstākļi to ļaus, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā. Vienlaikus palielināt investīcijas, lai vairotu izaugsmes potenciālu.	Budžeta plāna fiskālās politikas scenārijs nodrošina, ka 2022., 2023. un 2024. gadā nacionāli finansēto primāro kārtējo izdevumu pieaugums starp n-1 un n gadu jebkurā no šiem gadiem atbilst ES fiskālajā rekomendācijā noteiktajiem, ka šis pieaugums nedrīkst pārsniegt desmit gadu vidējo potenciālā iekšzemes kopprodukta pieaugumu.
3	Lai nodrošinātu ilgtspējīgu un iekļaujošu atveseļošanu, īpašu uzmanību pievērst publisko finanšu struktūrai gan budžeta ieņēmumos, gan izdevumos, un budžeta pasākumu kvalitātei. Prioritāri veikt ilgtspējīgas un izaugsmi veicinošas investīcijas, jo īpaši investīcijas, ar ko atbalsta zaļo un digitālo pārkārtošanos. Prioritāri īstenot fiskālās strukturālās reformas, kas palīdzēs nodrošināt finansējumu valsts politikas prioritātēm un sekmēs publisko finanšu ilgtspēju ilgtermiņā, tostarp attiecīgā gadījumā stiprinot	Atbilstoši starptautiskajiem standartiem sistemātiski tiek attīstīts normatīvais regulējums valsts budžeta politikas jomā, kā rezultātā, izvērtējot lietotāju vajadzības, noris budžeta ieņēmumu un izdevumu klasifikācijas regulējuma pilnveides process, kura mērķis ir interpretācijas iespēju novēršana, atvieglota klasifikācijas piemērošana tās lietotājiem un kļūdu mazināšana uzskaitē, kas sekmē administratīvā sloga mazināšanos. Vienlaikus ir ieviests pilnveidots budžeta elastības mehānisms budžeta vadības procesos, lai paplašinātu ministriju iespējas nākamajā saimnieciskajā gadā izmantot iepriekšējā gada neizlietotos asignējumus, kas ministrijām sniedz iespēju sasniegt augstākus rezultātus ar piešķirtajiem budžeta līdzekļiem un turpināt iesāktos projektus un darbības, kas sekmē racionālāku valsts budžeta līdzekļu izlietošanu un procesu nepārtrauktību.

	visiem pieejamu veselības un sociālās aizsardzības sistēmu tvērumu, adekvātumu un ilgtspēju.	Lai interaktīvā un uzskatāmā veidā informētu iedzīvotājus par to, kādās jomās un kādā apmērā tiek ieguldīta nodokļu maksātāju nauda un kādi ir sagaidāmie rezultāti, FM tīmekļa vietnē ir pieejama interaktīvā budžeta infografika un strukturētie ministriju budžeti gan kopsavilkumā, gan detalizēti. Kā arī atvērto datu portālā tiek publicēta informācija par ministriju rezultātu un to rezultatīvo rādītāju izpildi. Tādējādi sabiedrībai tiek nodrošināta iespēja iepazīties ar informāciju par valsts budžetu ērtā veidā un tiek palielināta sabiedrības uzticēšanās valsts varai, kas ir balstīta uz atklātību, sabiedrības informētību par valsts pārvaldes procesiem un valsts pārvaldes uzdevumu īstenošanu. Šajā budžeta likumprojektā ka nozīmīgu vidēja termiņa budžeta politikas prioritāro attīstības virzienu valdība ir definējusi gan cilvēkkapitāla uzlabošanu t.sk. veselības nozarē, gan veselības aprūpes pakalpojumu uzlabošanu, tai skaitā onkoloģijas jomā, gan arī turpmāku iedzīvotāju ienākumu nevienlīdzības mazināšanu (detalizētu izklāstu skat. nodaļā “Vidēja termiņa budžeta politikas prioritāro attīstības virzienu īstenošana”).

Tabula A. Tautsaimniecības atbalsta pasākumi Covid-19 pārvarēšanai un to ietekme uz vispārējās valdības budžeta bilanci

Pasākums	EKS kods	Ietekme uz bilanci, % no IKP (izmaiņas pret iepriekšējo gadu)		
		2020	2021	2022
Atbalsts nodokļu jomā		**-0,4**	**0,3**	**0,2**
Nodokļu samaksas termiņa pagarināšana vai sadalīšana termiņos līdz 3 gadiem	D2; D5; D61	-0,1	0,0	0,1
Iespēja nemaksāt IIN avansa maksājumus	D5	-0,1	0,1	0,1
Ātrāka PVN pārmaksas atmaksa	D2	-0,2	0,2	0,0
Atbalsts pabalstu jomā		**-0,4**	**-1,2**	**1,5**
Dīkstāves pabalsti	D7	-0,2	-0,2	0,4
Algu subsīdijas	D7	-0,2	0,1	0,1
Slimības pabalsts apmaksa no valsts budžeta	D632; D62	0,0	-0,1	0,1
Pabalsts ģimenēm ar bērniem	D632; D62	0,0	-0,6	0,6
Pabalsts pensionāriem un personām ar invaliditāti	D632; D62	0,0	-0,4	0,3
Citi		-0,1	0,0	0,0
Atbalsts aizdevumu un garantiju jomā		**-0,3**	**-0,1**	**0,2**
Pašvaldību aizņēmumu limita palielināšana	P51	-0,2	-0,2	0,2
Aizdevumi apgrozāmiem līdzekļiem	D7	0,0	0,0	0,0
Kredītu garantijas	D7	-0,1	0,0	0,0
Citi		0,0	0,0	0,0
Atbalsts nozarēm		**-2,1**	**-2,8**	**3,7**
Atbalsts aviopārvadājumu nozarei	D7; D9	-0,9	0,4	0,4
Ar veselības aprūpi saistīts atbalsts	P2; P51; D1; D7	-0,4	-1,1	0,9
Finansiālo grūtību mazināšanai lauksaimniecības, mežsaimniecības, zivsaimniecības un pārtikas ražošanas nozarēm	D3	-0,1	0,0	0,1
Valsts autoceļu būvniecībai un tiltu remontiem	P51	-0,2	-0,3	0,5
Atbalsts pasažieru un kravu pārvadātājiem	D3; D7; D9	-0,3	0,2	0,0
Grants apgrozāmajiem līdzekļiem	D7	0,0	-1,6	1,5

Augstas gatavības investīciju projekti	P51	0,0	-0,1	-0,2
Atbalsts kultūras nozarei	P2; D7; P51	-0,1	0,0	0,1
Atbalsts izglītībai, zinātnei un sportam	D1; D7; P2	-0,1	-0,1	0,1
Tirdzniecības centru ieņēmumu krituma kompensēšanai	D7	0,0	-0,1	0,1
Citi		0,0	-0,2	0,2
ES fondu finansējuma atbalsts		**0,0**	**0,0**	**0,0**
Kopā		**-3,3**	**-3,9**	**5,6**

Tabula B. Garantijas Covid-19 atbalstam

Pasākums		**Apstiprināšanas datums**	**Netiešu saistību maksimālais apjoms (% no IKP)[1]**	**Faktiskais apjoms (% no IKP)***
Covid-19	Kredītu garantijas	24.03.2020	1,0	0,3
	Portfeļgarantijas	24.03.2020	0,3	0,0
	Garantijas saimnieciskās darbības veicējiem	17.12.2020	0,1	0,0
	Kopā		**1,4**	**0,3**

Tabula C. Eiropas Atveseļošanas un noturības mehānisma ietekme

Ieņēmumi no ANM pārvedumiem (% no IKP)			
	2020	**2021**	**2022**
ANM ieņēmumi iekļauti vispārējās valdības prognozēs	0,00	0,01	0,75
ANM atmaksas (naudas plūsma) no ES	0,00	0,76	0,59
Izdevumi finansēti no ANM pārvedumiem (% no IKP)			
	2020	**2021**	**2022**
KĀRTĒJIE IZDEVUMI	0,00	0,00	0,26
Bruto pamatkapitāla veidošana P.51g	0,00	0,01	0,49
Kapitāla pārvedumi D.9			
KAPITĀLIE IZDEVUMI	0,00	0,01	0,49

Covid-19 pandēmijas ietekmē vispārējās valdības budžeta deficīts pēdējos divos gados ir būtiski palielinājies un ievērojami pārsniedz līmeni pirms pandēmijas. Ja saskaņā ar Eurostat datiem 2019. gadā vispārējās valdības budžeta deficīts bija 171,7 milj. euro jeb 0,6% no IKP, tad 2020. gadā, samazinoties nodokļu ieņēmumiem un būtiski palielinoties izdevumiem ekonomikas atbalstam, deficīts bija 1,3 miljardi *euro* jeb 4,5% no IKP. Atbilstoši FM novērtējumam vispārējās valdības budžeta deficīts **2021. gadā** varētu sasniegt 2,9 miljardus *euro* jeb 9,3% no IKP, kas ir divreiz augstāks nekā plānots budžeta likumā. Augstu deficītu nosaka apjomīga Covid-19 atbalsta pasākumu pakete, kuras ietekme šim gadam ir novērtēta 2,2 miljardu *euro* jeb 6,9% no IKP apmērā.

Līdz šā gada 3. oktobrim apstiprinātais Covid-19 atbalsts tautsaimniecībai 2021. gadam pēc FM novērtējuma veidoja 3,25 miljardus *euro* jeb 10,4% no IKP, un no tā līdz 30. septembrim tika faktiski izsniegti 1,75 miljardi *euro*. Lielākais atbalsts šā gada deviņos mēnešos tika izlietots grantiem apgrozāmajiem līdzekļiem (501 milj. *euro*), veselības nozarei (309 milj. *euro*), vienreizējiem pabalstiem ģimenēm par bērniem (188 milj. *euro*), dīkstāves pabalstiem (136 milj. *euro*) un vienreizējiem pabalstiem senioriem un cilvēkiem ar invaliditāti (110 milj. *euro*).

2021. gada trijos ceturkšņos nodokļu ieņēmumu dinamikā bija vērojamas pozitīvas tendences. Ja vēl šā gada pirmajā ceturksnī nodokļu ieņēmumi atpalika no 2020. gada attiecīgā perioda ieņēmumiem, tad otrajā un trešajā ceturksnī līdz ar epidemioloģiskās situācijas uzlabošanos un ierobežojumu mīkstināšanu nodokļu ieņēmumi būtiski pārsniedza 2020. gada attiecīgā perioda līmeni. Kopējais nodokļu ieņēmumu apmērs šā gada trijos ceturkšņos pārsniedza pat pirmspandēmijas – 2019. gada attiecīgā perioda – līmeni. Ja gada pēdējos mēnešos nodokļu ieņēmumi pieaugs straujāk nekā prognozēts, paātrinoties ekonomikas izaugsmei, un nebūs nepieciešams papildus finansēt atbalsta pasākumus, deficīts šogad varētu būt mazāks nekā pašreiz novērtēts.

Vispārējās valdības budžeta deficīts **2022. gadam** tiek prognozēts 1,6 miljarda *euro* jeb 4,8% no IKP apmērā. Arī nākošgad saglabājas ar Covid-19 saistītais atbalsts, valsts un pašvaldību līmenī turpinot realizēt augstas gatavības projektus, kā arī nodrošinot finansējumu vakcīnu iegādei. Atbalsta ietekme uz vispārējās valdības budžeta deficītu nākošgad tiek novērtēta 263 milj. euro jeb 0,8% no IKP apmērā.

Tabula 7: Salīdzinājums ar Stabilitātes programmu 2021.–2024.gadam

	EKS kods	2020	2021	2022
		% no IKP		
Vispārējās valdības budžeta bilance	B.9			
Stabilitātes programma		-5,4	-9,3	-2,7
Vispārējās valdības budžeta plāna projekts		-4,5	-9,3	-4,8
Starpība		0,8	0,0	-2,1
Vispārējās valdības budžeta bilance pie nemainīgas politikas	B.9			
Stabilitātes programma		-5,4	-9,3	-2,7
Vispārējās valdības budžeta plāna projekts		-4,5	-9,3	-2,9
Starpība		0,8	0,1	-0,3

Pielikums: Metodoloģiskie aspekti

Makroekonomiskās prognozes tiek veidotas vidēja termiņa makroekonomiskajā modelī, kas nodrošina makroekonomisko likumsakarību ievērošanu prognozēs un par pamatu izmanto īstermiņa un vidēja termiņa ekonometrisko modeļu rezultātus, kā arī eksperta vērtējumus.

Sagatavojot nodokļu ieņēmumu prognozes, tiek izmantotas plaši pazīstamas prognozēšanas metodes un pieņēmumi, tomēr visvairāk tiek izmantots prognozēšanai speciāli izstrādāts rīks, t.i., modelis LATIM–F. Biežāk izmantotie nodokļu ieņēmumu prognozēšanas paņēmieni:

- izmantojot detalizētu nodokļa ieņēmumu aprēķinu;
- prognozējot nodokļu ieņēmumu īpatsvaru IKP, %;
- prognozējot nodokļa reālās apliekamās bāzes/modelētās bāzes attiecību;
- izmantojot eksperta novērtējumu;
- izmantojot citus paņēmienus.

Lai aprēķinātu nodokļu ieņēmumu prognozes, FM, kā tika minēts iepriekš, izmanto nodokļu ieņēmumu prognožu modeli LATIM–F, kura galvenās sastāvdaļas ir makroekonomisko rādītāju datu bāze, faktisko nodokļu ieņēmumu datu bāze un likumdošanas izmaiņas (ieskaitot nodokļu likmes utt.). Tāpat analīzē tiek izmatota Valsts kases, Valsts ieņēmumu dienesta, Centrālās statistikas pārvaldes u.c. informācija.

Finanšu ministrs J. Reirs

Trupovnieks, 67083809
gints.trupovnieks@fm.gov.lv